

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Prim-Redactor: **EMANOIL DAN**

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar: **I. S. CODREANU**

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . 45 lei
6 luni 20 »
3 luni 10 »
Streintătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5
Lângă Palatul Justiției
= TELEFON 16/98 =

SUMAR

— Mandatul de arestare emis prin ordonanța definitivă, mai trebuie supus confirmării? de d-l. I. Ionescu-Dolj, Consilier la Curtea de apel București.

JURISPRUDENȚĂ

— Curtea de apel Galați s. I. *Contele Robert de Roma și alți cu Aristide Galiatzos și alți* (Dacă spre a exista contravenție la legea pentru mărginirea dreptului de a ține în arendă moșii, din 12 Aprilie 1908, se cere o concomitență contractuală, când moșile luate în arendă prin două sau mai multe contracte depășesc în total întinderea de 4000 Ha. prevăzută în lege?). — Dacă proba cu martori e admisibilă spre a se dovedi rezoluțiunea de fapt a unui contract de arendă).

— Curtea de casație din Franța (Despre mărturisirea judiciară), cu o Notă.

Rezumatele Jurisprudenței Curții noastre de casație

— *Casație s. I:* Apel. — Termen. — Ce lege se aplică? — Acea în vigoare în momentul pronunțării hotărârei. — Art. 43 al legii jud. ocoale din 1894; Art. 92 al aceleiași legi din 1896.

— *Casație s. II: No. 1:* Înelăciune. — Trimiterea prin poștă a unei scrisori de valoare, conținând niște hârtie albă. — Manoperă întrebuințată de debitor față de creditor. — Neatingerea scopului urmărit. — Dacă delictul este consumat. — Art. 332 și 333 c. penal. **No. 2:** Acțiune publică. — Înpăcarea părților. — Dacă se poate invoca pe cale de contestație la executare. — Judecătoria de ocol. — Propunerea păcii. — Neaplicare la tribunal. — Art. 81 l. j. p.

— *Casație s. III:* Acțiune cambială. — Cambie emisă în alb. — Dacă acest fapt se poate dovedi cu martori. — art. 349 c. comercial.

Mandatul de arestare emis prin ordonanță definitivă mai trebuie supus confirmării?

Deși rar, totuși se întâmplă în practică, ca judecătorul de instrucțiune să nu emită mandat de arestare contra inculpatului, în tot cursul instrucțiunii și să ia măsura de a-l aresta numai la sfârșitul instrucțiunii, prin chiar ordonanța definitivă, prin care stabilește culpabilitatea și dispune trimiterea lui înaintea instanțelor de judecată.

Motivele juridice cari pot determina această măsură, tocmai la sfârșitul instrucțiunii, pot fi: *teama de disparițiune* — mulți inculpați abili, se hotărâse să fugă numai după ce văd că faptul a fost descoperit sau stabilit și nu mai e nici o speranță de scăpare; *siguranța publică*, etc. și în genere să ia această măsură, în mod constant, în contra celor dispăruți în cursul instrucțiunii¹⁾.

* *

¹⁾ Mi s'a spus că sânt mulți judecători de instrucțiune cari nu emit mandat de arestare prin ordonanță definitivă, contra celor dispăruți în cursul instrucțiunii sub cuvânt că mandatul de arestare nu se poate emite de cât după interogator. Or, această conștiință e cerută de art. 92 pr. penală numai pentru mandatul de depunere — dar tot același text spune că în caz de dosire a inculpatului se poate da mandatul și fără interogator.

S'a susținut însă că această practică nu e legală și că judecătorul de instrucțiune nu ar putea dispune arestarea prin chiar ordonanța definitivă. — Camera de punere sub acuzare din București a adoptat această părere pentru delikte și a recunoscut acest drept judecătorului în caz de crimă, bazându-se pe dispozițiunile art. 120 și art. 136 și 227 pr. penală²⁾.

Distincțiunea făcută de Camera de punere sub acuzare nu rezultă din textele invocate; iar al. I din art. 120, nu face decât să repete și pentru Camera de punere sub acuzare inovațiunea ce s' introdusese prin art. 93 al. ultimă și în caz de crimă, arestarea să fie facultativă, iar nu obligatorie ca sub vechea lege.

A admite părerea Camerei, ar fi a aduce o îngrădire ne întemeiată pe vreun text de lege, drepturilor judecătorului de instrucțiune — drepturi care rezultă din principiile generale și care l autoriză să dispună arestarea, în tot cursul instrucțiunii, deci și prin ordonanța definitivă, care e actul final al instrucțiunii. — De alt-fel, cred că nimeni nu va conveni că judecătorul de instrucțiune, informat că un inculpat e pe cale de a fugi, sau că siguranța publică e amenințată prin aceea că acest inculpat continuă a instiga la rele sau a corupe, etc. și că totuși judecătorul de instrucțiune să stea cu brațele încrucișate sub cuvânt că a ajuns la sfârșitul instrucțiunii?!

În ceea ce privește motivul «*interesul instrucțiunii*», credem și noi că el nu mai poate determina o arestare prin ordonanță definitivă, acest interes neputând dura de cât până la darea ordonanței definitive.

* *

Dacă judecătorul de instrucțiune poate emite mandate prin ordonanța definitivă, e întrebarea dacă un astfel de mandat, mai trebuie supus confirmării după trei zile de la emitere conform art. 97 din procedura penală și art. 216 din legea de organizare judecătorească?

În «*Curierul Judiciar*» No. 33 din 7 Mai 1915, s'a

Doctrina franceză e în sensul că se poate da mandat de arestare în caz de disparițiune: «*Aujourd'hui l'interrogatoire précède la décollance des mandats de détention. Ce n'est qu'au cas où l'inculpé parvient à se soustraire par la fuite à l'exécution du mandat d'amener, qu'il est suppléé à l'interrogatoire par la signification du titre d'arrestation.*» Garraud — *Traité d'instruction criminelle* vol. III, pag. 132. — Idem *Casația Franceză* 4 Aug. 1820.

²⁾ Decizia No. 83 din 28 Februarie 1914.

publicat un jurnal al tribunalului de Dorohoi, prin care tribunalul admite că aceste mandate trebuiesc supuse confirmării, ca ori și ce alt mandat emis în cursul instrucțiunii.

Mai mult, acest jurnal, a avut onoarea unei note aprobative a ilustrului nostru penalist și profesor d. I. Tanoviceanu.

Motivul invocat în sprijinul soluțiunii dată atât de tribunal cât și de d. profesor Tanoviceanu, e că regula generală fiind confirmarea și în lege nefiind nici o excepțiune pentru cazul când mandatul e emis prin ordonanță definitivă, trebuie și el supus confirmării, rațiunea fiind aceeași: garanția prevenitului prin controlul tribunalului.

Regret că trebuie să mă ridic în contra părerei ilustrului profesor, dar am credința că va recunoaște că e în eroare — că'l cunosc ca un pasionat iubitor de adevăr.

Părerea noastră este că acest mandat nu mai poate fi supus confirmării conform art. 97 pr. penală, ci el trebuie să producă efecte până ce instanța de fond se pronunță definitivă asupra afacerii sau până ce aceeași instanță se va pronunța asupra liberării, sesizată fiind coform art. 117 pr. penală și motivele sunt următoarele:

a) Mai întâi e rațiunea care ne spune, că măsura controlării mandatelor emise de instructor, ca garanție pentru prevenit, prin confirmarea lor de tribunal, nu poate dura de cât atât cât afacerea se găsește în curs de instrucțiune — măsura fiind luată contra omnipotenței judecătorului de instrucțiune și prin darea ordonanței judecătorul e desesizat.

b) Legea de procedură prin art. 113, consacră această idee că confirmarea se face din lună în lună și că: *«tot astfel se va urma până la pronunțarea ordonanței definitive»*, deci după pronunțarea ordonanței nu mai încap confirmare³⁾.

c) Confirmarea după disp. art. 97 și 113 pr. penală se face după raportul judecătorului de instrucție, or după darea ordonanței judecătorul nu mai poate face nici un raport fiind desesizat de afacere.

d) Ordonanța definitivă e un act de jurisdicțiune, care are caracterul unei hotărâri și conform art. 131 și 136 pr. penală, între alte efecte produce și pe acele de a transforma durata mandatelor de arestare din limitată, într-o durată nelimitată⁴⁾ și ca o consecință,

³⁾ Instituțiunea confirmării mandatelor de arestare, nu există în Franța — la ei există sistemul mandatelor cu durată nelimitată, — cum erea la noi sub vechea lege până la 1902, — căci un mandat emis nu poate înceta de cât prin revenirea judecătorului sau prin liberarea provizorie.

Dispozițiunile legii noastre asupra libertății individuale din 1902 și relative la confirmare, sunt luate din legea belgiană asupra detențiunii preventive din 20 Aprilie 1874 și anume din art. 4 care spune: *«Le mandat d'arrêt n'esera pas maintenu si, dans les cinq jours de l'interrogatoire, il n'est pas confirmé par la chambre de conseil sur le rapport du juge d'instruction, le procureur du roi et l'inculpé entendus etc.»*

În art. 5 al legii belgiene se spune că confirmarea se va face din lună în lună ca și la noi.

⁴⁾ În afară de legea belgiană care are sistemul mandatelor limitate ca și al nostru, spre deosebire de sistemul mandatelor nelimitate care e în Franța, mai sunt și alte state cari consacră

mandatul al cărui termen expiră după darea ordonanței definitive chiar înainte de judecarea afacerii de instanța de fond, nu mai trebuie confirmat și continuă a produce efecte până la judecarea definitivă sau până ce instanța se va pronunța asupra liberării conform art. 117 pr. penală⁵⁾. Or, e aceeași situațiune și pentru mandatul emis prin ordonanță definitivă — ambele sunt nelimitate prin efectul ordonanței.

Pentru aceste considerațiuni cred că jurnalul Tribunalului de Dorohoi, la care m'am referit mai sus, nu e întemeiat în drept.

Dar se poate obiecta: cum, mandatul emis astfel de judecătorul de instrucțiune rămâne fără nici un control și prevenitul fără nici o garanție contra abuzului care ar putea deveni obiceiul?

Răspund, nu. Legea dă aceeași garanție prevenitului ca și în cazul confirmării, căci el poate cere instanței, în fața căreia afacerea a fost trimisă spre judecare, liberarea provizorie conform art. 117 pr. penală și instanța e datoare să se pronunțe de urgență în camera de consiliu, — așa că controlul se face și garanția e aceeași⁶⁾.

I. IONESCU-DOLJ

Consilier la Curtea de apel București

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI S. 1

Audiența dela 27 Aprilie 1915

Președenția d-lui AL. BÂRSESCU, prim președinte
Jurnalul No. 648

Contele Robert de Roma și alții cu Aristide Galiatzatos și alții pentru anularea unui contract de arendare

Legea pentru mărginirea dreptului de a ține în arendă moșii, din 12 Aprilie 1908. — Dacă spre a există contravenție la această lege se cere o concomitență contractuală, când moșile luate în arendă prin două sau mai multe contracte depășesc în total întinderea de 4000 hectare prevăzută în lege. — Soluțiune negativă. — Dacă proba cu martori e admisibilă spre a se dovedi rezoluțiunea de fapt a unui contract de arendă.

1. Atât din termenii legii pentru mărginirea dreptului de a ține în arendă moșii, din 12 Aprilie 1908, sprijinită pe considerațiunile economice cari au motivat-o, cât și din expunerea de motive și din discuțiile parlamentare ce au avut loc cu prilejul votării ei, reese că scopul legiuitorului, edictând-o, a fost de a

sistemul mandatelor limitate, dar nu așa flexibil ca cel belgian și al nostru: astfel e cazul procedurii penale austriace care limitează trei luni durata definitivă a detențiunii preventive (§ 198 pr. penală), iar codul Portughez e și mai sever, căci nu admite arestarea decât în caz când acuzațiunea e fondată și nu lasă decât 8 zile magistratului pentru a culege probele și după acest termen prevenitul va fi pus în libertate (art. 93, 95 și 96 pr. penală). Charles Morizot-Thibault. *De l'instruction preparatoire* pag. 237.

⁵⁾ Tribunalul de Bruxelles s'a pronunțat tot în același sens. *«Si le mandat d'arrêt n'a pu être exécuté qu'après la clôture de l'instruction, il ne doit pas être confirmé. La confirmation étant impossible, le prévenu pourra demander sa mise en liberté provisoire»*. Sentința reproducă de G. Beltjens t. I. — *Code d'instruction criminelle belge*, No. 5, pag. 272. Idem, Timmermans. — *Etude sur la detention preventive*, No. 160.

⁶⁾ Deosebirea între procedura confirmării și cea a art. 117, e că în cazul confirmării trib. judecă după cererea sau raportul judecătorului, în cellalt caz după cererea prevenitului; apelul contra jurnalelor asupra confirmării le judecă Camera de punere sub acuzare, pe când cel contra jurnalelor date conform art. 117, se judecă de Curtea de apel.

pune o stavilă acaparatorilor de moșii în întinderi considerabile, în mâinele unui singur arendaș, cu intențiunea de speculă și exploatare a elementului țărănesc, iar nu de a suprima pe arendași, ci de a stabili raporturi mai echitabile între ei și țărani din punctul de vedere a unei exploatare agricole mai raționale și cumpătate pentru condițiunile de trai ale săteanului muncitor și cultivator de pământ.

2. Legea preocupându-se atât de contractele în curs de executare în momentul promulgării ei, cât și de cele ce ar interveni ulterior, prin art. 1 s'a raportat la ambele categorii de contracte, expresiunile din acest text: „nimeni nu poate lua în arendă” aplicându-se contractelor viitoare, iar expresiunea „sau exploată” neputându-se referi de cât la contractele din trecut în curs de executare anterior legii. De aci urmează că, spre a se considera înfrântă această lege, nu e suficient să existe o concomitență contractuală cu privire la mai multe moșii luate în arendă prin deosebite contracte, depășind în total 4000 hectare, maximum prevăzut de lege, ci concomitența trebuie să fie efectivă, adică să se traducă în fapt prin executarea contractului relativ la moșia cu care se depășește acest maximum.

Din acest punct de vedere nu există o concomitență actuală, ci numai o posibilitate de concomitență, dacă arendașul înainte de a intra în executarea tuturilor contractelor, reziliază, de acord cu proprietarul, unul sau mai multe contracte, așa că nu rămâne decât cu o singură moșie care, după zisa lege, poate fi exploatată de dânsul, chiar dacă depășește întinderea de 4000 hectare.

În asemenea condițiuni, contractul unic de arendare este și rămâne valabil ca intrând în prevederile legii și deci nu se mai poate anula.

3. Proba testimonială este admisibilă spre a dovedi faptul că cineva a încetat a fi arendașul unei moșii, în urma rezilierii contractului de arendă, de acord cu proprietarul.

Curtea,

Având în vedere apelurile făcute de Robert de Roma, George de Roma și B. Dimitropol, în calitate de procurator-general al lui Nicolae de Roma, de o parte, și Aristotel Galiazatos și Iancu Dimitrescu, de altă parte, contra sentinței civile a Trib. Brăila s. I No. 26 din 22 Ianuarie 1915, prin care s'a admis acțiunea făcută de Robert de Roma și George de Roma, cum și cererea de intervenție făcută de Conte Nicolae de Roma și s'a declarat nul și de nul efect în întregime contractul de arendare intervenit între Conte Pierre de Roma, proprietar al moșiei Viziru jud. Brăila, acum defunct și reprezentat prin Conții Robert, George și Nicolae de Roma și Aristotel Galiazatos, contract autentificat de Trib. Brăila sub No. 1297/910 și transcris sub No. 1405/910 și că urmare și contractul de subarendare intervenit între Aristotel Galiazatos și Iancu Dimitrescu aut. de același Trib. sub. No. 521/911 și au fost aceștia din urmă obligați a lăsa în stăpânirea Conților de Roma zisa moșie, osebit 2000 lei cheltueli de judecată;

Având în vedere concluziile părților, actele produse în instanță și desbaterile urmate în cauză;

Având în vedere că obiectul acțiunii lui Pierre de Roma, reprezentat azi prin fiii săi în calitate de succesori legali, este de a se declara anulat contractul de arendă al moșiei Viziru, intervenit între cel d'întăiu ca proprietar și apelantul Galiazatos ca arendaș principal, cum și față de apelantul I. Dimitrescu ca arendaș, pe motivul, astfel cum a fost dezvoltat în instanță și examinat de tribunal, că atât Galiazatos cât și Dimitrescu au violat legea pentru mărginirea dreptului de a ține în arendă moșii, prin faptul că unul ca și cellalt, în momentul contractării lor, aveau luate în arendă și alte moșii care, împreună cu moșia Viziru, depășesc întinderea de 4000 ha. cultivabile permisă de această lege;

Având în vedere că faptele necontestate ale procesului rezultând din actele prezentate de părți și coroborate în parte cu propriile recunoașteri ale apelanților Galiazatos și Dimitrescu, sunt următoarele:

1) Prin contractul autentificat de Trib. Ilfov s. Notariat sub No. 7947/904, Aristotel Galiazatos ia în arendă moșiile Măldăeni, Scioștea și Papa din Jiu din jud. Teleorman dela acum defunctul General Manu, pe termen de 10 ani, cu începere dela 23 Aprilie 1905—23 Aprilie 1915;

2) Tot Galiazatos, prin contractul de arendă aut. de Trib. Brăila sub No. 1297/910 ia în arendă moșia Viziru din jud. Brăila, proprietatea apelanților Conți de Roma, pe timp de 10 ani, cu începere de la 23 Aprilie 1912—23 Aprilie 1922;

3) Acelaș apelant, posterior ziselor contracte, prin actul de cesiune aut. de Trib. Brăila sub No. 2588/912, ia în arendă, împreună cu alții, moșia Ivești jud. Tecuci proprietatea lui Paul Balș, pe timp de șase ani, cu începere de la 23 Aprilie 1912;

4) Acelaș apelant, prin contractul aut. de Trib. Brăila sub No. 1536/911 ia în arendă moșia Colilia jud. Ialomița, proprietatea lui Camile de Roma, pe timp de 10 ani, cu începere dela 23 Aprilie 1912;

Prin contractul aut. de Trib. Brăila sub No. 521/911, anterior punerii în executare a contractului de arendă a moșiei Viziru, apelantul Galiazatos, cu consimțământul proprietarului, sub-arendează apelantului I. Dimitrescu această moșie, pe periodul dela 23 Aprilie 1913—1922, iar dela 23 Aprilie 1912—1913, prin contractul aut. de Trib. Brăila sub No. 520/911, o sub-arendează lui Eugeniu Burcă, ginerele lui Dimitrescu;

Dimitrescu, în momentul cedării acestui din urmă contract, avea și el în arendă la rândul său, următoarele moșii: 1) Moșia Pârlița din jud. Teleorman, proprietatea d-nei Constanța Simionescu-Râmnicănu, prin contractul aut. de Trib. Ilfov s. notariat sub No. 11482/908 pe termen dela 23 Aprilie 1912—23 Aprilie 1918; 2) Moșia Domeniului T.-Măgurele, pe termen până la 23 Aprilie 1913; 3) Moșia Domeniului Suraia, proprietatea Statului, cu termen până la 23 Aprilie 1913;

Având în vedere că moșia Viziru având o întindere de aproximativ 25000 ha., conform legii pentru mărginirea dreptului de a lua în arendă moșii, din 18 Aprilie 1908, chestiunea dedusă înaintea judecătii este aceea de a se ști dacă atât Galiazatos cât și I. Dimitrescu, fiecare în parte, puteau să ia în arendă această moșie, întrucât în momentul contractării posedau contracte de arendare și a altor moșii puse în executare fie înainte, fie posterior datei punerii în executare a contractelor de arendare și sub-arendare a moșiei Viziru, a căror nulitate se cere de apelanții Conți de Roma, pe motiv de încălcare a legii trusturilor;

În ce privește pe apelantul Galiatzatos :

Având în vedere că, în primul rând, trebuie scoase din discuțiune contractele de arendare ale moșiei Ivești și Colilia care sunt posterioare luării în arendă a moșiei Viziru, și ca atare, conform legii trusturilor, nu pot intra în calculul prevăzut de această lege cu privire la moșia Viziru, și dacă printrăsele s'a încălcat zisa lege prin depășirea maximului prevăzut de ea, ele sunt supuse unei acțiuni în anulare, distincte care nu poate avea nicio influență asupra validității contractului de arendare al moșiei Viziru; că sub acest raport în ce privește pe Galiatzatos, discuțiunea urmează a fi îngăduită, spre a nu eși din termenii acestei legi excepționale, numai la contractul de arendă a moșiilor Generalului Manu, singurul care poartă o dată anterioară, spre a decide dacă față de acest contract se poate susține că Galiatzatos luând mai târziu în arendă și moșia Viziru, se poate considera trustrar;

Având în vedere că apelantul Galiatzatos a susținut că nu poate fi considerat drept trustrar, de oarece deși contractul de arendă al moșiilor Generalului Manu a avut un curs de executare dela 23 Aprilie 1905—1915, iar contractul de arendă al moșiei Viziru are ca punct de plecare data de 23 Aprilie 1912, înainte de punerea în aplicare a acestui din urmă contract, a subarendat moșia Viziru apelantului Dumitrescu, așa în cât n'a existat o concomitență în executare între aceste două contracte, ci numai o concomitență de eventuală executare; că față de acest mod de apărare, cată a examina dacă pentru nulitatea contractului de arendă în chestiune trebuie să se aibă în vedere simpla împrejurare a concomitenței contractuale posibile sau traducerea în executare de fapt a ambelor contracte, spre a se putea zice că legea trusturilor a fost încălcată; că pentru a rezolva această chestiune, urmează a ne raporta atât la termenii legii cât și la considerațiile economice care au determinat prohibițiunile și sancțiunile prevăzute de ea;

Având în vedere că atât din expunerea de motive a legii cât și din discuțiile parlamentare cari au avut loc cu privilegiul votărei ei, reese că scopul legiuitorului, edictând-o, a fost de a pune o stavilă acaparărilor de moșii în întinderi considerabile, în mâinile unui singur arendaș, cu intențiune de speculă și de exploatare prin acest mijloc a sătenilor cari erau ținuti să primească niște condiții de muncă dezavantajoase și nedrepte pentru dânșii din partea unor asemenea arendași acaparatori și speculanți, că pentru prevenirea acestui rău social și economic, a intervenit legea trusturilor din 1908, în scopul nu de a suprima pe arendași, cum se pretinde ci pentru a stabili raporturi mai echitabile între ei și săteni din punctul de vedere a unei exploatare agricole mai raționale și cumpătate pentru condițiile de trai ale săteanului muncitor și cultivator de pământ. Pentru atingerea acestui scop, art. 1 din legea trusturilor decretează că nimeni, singuri sau în asociațiune, direct sau sub orice formă sau denumire, prin prepuși sau prin persoane interpușe, nu poate lua în arendă sau exploata ca arendaș decât o moșie, oricare îi va fi întinderea sau mai multe moșii a căror întindere să nu fie mai mare de patru mii hectare cultivabile.

Legiuitorul, în același timp, din același spirit de echitate, s'a gândit să reguleze situația contractelor de arendă anterioare punerii în aplicare a legii și aflate în curs de executare sau urmând prin prelungire sau reînnoire să înceapă a se executa la 23 Aprilie 1909, dar care ar depăși mărghinirea cuprinsă în lege, prevăzând prin articolul 4 că acele contracte vor fi respectate până la 23 Aprilie 1912, acordând arendașilor facultatea ca în

termen de 2 luni dela promulgarea legii să aleagă contractele ce ar fi loc să se desființeze prin aplicarea acestei legi;

Având în vedere că legea preocupându-se atât de contractele în curs de executare, cât și de acelea ce ar interveni posterior promulgării ei, prin expresiunile «nimeni nu poate lua în arendă, sau exploata, etc.», din art. 1, s'a raportat la ambele categorii de arendări, expresiunile «nimeni nu poate lua, etc.» aplicându-se contractelor viitoare, iar expresiunea «sau exploata», neputându-se referi decât la contractele din trecut în curs de executare anterior legii. Așa fiind, nu se poate susține, dat fiind caracterul exorbitant al acestei legi, că în temeiul art. 1 e suficient ca cineva să ia în arendă mai multe moșii depășind întinderea de 4000 hectare spre a contraveni legii, ci se cere, pentru ca legea să fie interpretată legal, ca luarea în arendă să fie efectivă, adică arendașul nu numai să ia în arendă dar și să exploateze o cătine de pământ mai mare, spre a putea fi considerat trustrar. Dispozițiile art. 4 și 5 din lege, privitoare la contractele în curs de executare, la data de 12 Aprilie 1908, când s'a promulgat legea, nu fac decât o aplicare logică a acestei regule de interpretare, singură rațională și echitabilă;

Din expunerea de motive a însuși autorului legii se constată că arendașii posedând asemenea contracte, numai atunci se vor considera ca trustari, în caz când nu vor cere dela justiție anularea contractelor lor, la data de 23 Aprilie 1910. «În caz de a nu o face și dacă acele contracte s'ar mai executa după 23 Aprilie 1910, se rostește expunerea de motive, legea fiind nesocotită, se săvârșește delictul prevăzut de art. 3 și va fi loc ca instanțele corecționale să constate nulitatea contractelor și să aplice pedeapsa edictată de lege». Și să nu se pretindă că expunerea de motive în acest caz vizează numai delictul, nu și acțiunea în anulare, pentru că ambele corespund la două idei inseparabile, neputându-se concepe că această interpretare se aplică numai în caz de delict, nu și la acțiunea în anulare, după cum ea este aplicabilă pentru asemănare de situații și categoriei de arendași posteriori, cari nu s'ar mărgini numai să ia în arendă moșii în întindere totală mai mare de 4000 ha, dar le-ar și exploata;

Având în vedere că, în sistemul contrar, ar trebui să decidem că pot intra în prevederile legii trusturilor și acei arendași cari ar lua în același timp în arendă mai multe moșii, dar cu executare succesivă, ca și în cazul când arendașul ar deveni proprietarul uneia din moșiile pe cari le-ar exploata împreună cu altele, ca arendaș. Ori, o atare interpretare e inadmisibilă, pentru că ceea ce legiuitorul a vrut să pedepsească e ideea de acaparare și speculă, care lipsește în aceste două ipoteze; ea lipsește și în cazul când unul din arendași ia în arendă mai multe moșii depășind întinderea de 4000 ha și în care nu există concomitența actuală ci eventuală de execuție, dacă arendașul, înainte de a intra în executarea tuturor contractelor, ar rezilia de acord cu proprietarul unele contracte, sau tot de acord cu el, ca în specie, ar sub-arenda o moșie sau mai multe altor persoane, deoarece nu ideea de speculă, ci nevoile economice pot obliga pe unii arendași, într'un moment dat, să ia în arendă alte moșii, renunțând la cele anterioare, spre a nu se produce o intermitență în situația lor de arendași sau a fi expuși ca, la sfârșitul arendei, să nu poată face nici-o întrebuintă de mașinile, de instrumentele agricole, de vitele și întreaga gospodărie, neputând găsi în cele mai multe cazuri, exact la expirarea unui contract mai vechi de arendă, o altă moșie în condiții prielnice, spre a le putea

întrebuința fără vre-o depreciere la destinațiunea lor;

Negreșit că dacă s'ar decide contrarul, însăși arendașia ar deveni imposibilă, arendașii ajungând ei la discreția proprietarilor speculatori la rândul lor, în definitiv tot în detrimentul săteanului;

În afară de aceste considerațiuni, care arendaș s'ar expune să devie trustrar, luând în arendă și alte moșii cu interdicția expresă a proprietarului, ca în specie de a le subarenda? E netăgăduit că în această ipoteză arendașul fiind la discreția proprietarului, ori va deveni trustrar în caz de refuz din partea proprietarului spre a-i da constmământul, ori silit de această împrejurare, va trebui să renunțe, pur și simplu la contractele posterioare, fără posibilitatea într-un caz sau altul, a vreunei specule;

Având în vedere că toate aceste exemple și cazuri dovedesc că, pentruca legea să fie rațional interpretată, ea nu se poate aplica decât în caz de concomitență actuală în executare, iar nu și eventuală, după cum n'a putut intra în prevederile legiuitorului de a o face aplicabilă la două contracte concomitent încheiate, dar supuse la executare succesivă în intervale diferite de timp;

Având în vedere că din toate aceste puncte de vedere, întrucât e constant că apelantul Galiatzatos a subarendat moșia Viziru, cu consimțământul chiar al proprietarilor, la o dată anterioară termenului de executare, el nu se poate considera trustrar; că, față de aceste constatări, devine fără interes a mai discuta dacă proba cu martori invocată de el și de apelantul Dumitrescu e sau nu admisibilă pentru a dovedi simulațiunea contractului de arendare a moșiilor generalului Mann, al căror adevărat arendaș ar fi Leonida, fratele lui Galiatzatos, după cum e inutil de a mai stabili temeinicia acestui punct din actele produse în cauză; că deasemenea devine fără interes și examinarea chestiunii raportului direct dintre Dumitrescu și Conte de Roma cu privire la subarendarea către Dumitrescu a moșiei Viziru, invocată pe cale de apărare de către Dumitrescu, din momentul ce Curtea stabilește că luarea numai în arendă nu și exploatarea de către Galiatzatos a acestei moșii, nu-i crează situația de trustrar;

Că, prin urmare, apelul lui Galiatzatos fiind întemeiat, Curtea cată a trece la examinarea situațiunei apelantului Dumitrescu, spre a decide dacă contractul său de subarendare nu trebuie anulat în raporturile dintre acesta și conții de Roma din punctul de vedere al moșiilor ce acesta personal a luat în arendă dela alți proprietari;

În ce privește pe acest apelant:

Având în vedere că prima chestiune ce urmează a fi examinată de Curte, în ce privește pe apelantul Dumitrescu este dacă, față de termenii acțiunei, poate fi anulat contractul său de subarendare al moșiei Viziru, pe motivul invocat de acest apelant că n'a fost acționat nici citat spre a se anula și acest contract, în ipoteza când s'ar decide că Galiatzatos nu ar fi trustrar;

Având în vedere că, prin acțiunea lor, apelanții nu s'au mărginit a cere numai anularea contractului de arendă a lui Aristotel Galiatzatos, dar a mai cerut citarea în judecată a lui I. Dumitrescu, subarendașul lui Galiatzatos, pentru ca această anulare să se facă și față de el și deci să-i fie opozabilă; că astfel fiind formulată acțiunea, sensul ei nu poate fi decât că prin ea se tinde și la anularea contractului de subarendă a lui Dumitrescu; că în cursul instanței numiții apelanți au depus acte spre a dovedi că și I. Dumitrescu e trustrar prin faptul că ține în arendă și alte moșii, actea a căror discuțiune a fost primită de către Dumitrescu, așa că instanța a fost legată de numitul și pe acest motiv de nulitate a

contractului de sub arendare, iar nu numai ca o consecință a anulării contractului de arendare a d-lui Galiatzatos de la care Dumitrescu își deține drepturile; că după cum reese din jurnalul tribunalului Brăila No. 35 din 9 Ianuarie 1915, avocatul Dimitropol, apărătorul conților de Roma, a atras atențiunea tribunalului, față fiind și apărătorul lui I. Dumitrescu, că urmând a aplica o lege excepțională, cum este cea a trustrilor, conform dispozițiunilor ei cari sunt de ordine publică, Tribunalul poate din oficiu să tragă concluziuni din actele dela dosar; că în asemenea împrejurări, Dumitrescu nu putea decât cel mult să ceară un termen spre a-și pregăti apărarea sa și pe acest nou motiv, ceeace n'a făcut; că așa fiind, după cum reese din considerentele sentinței apelate, unite cu dispozitivul tribunalului constatând nulitatea contractului de subarendare al lui Dumitrescu, din îndoitul punct de vedere al situației de trustrar atât a lui Galiatzatos cât și a lui Dumitrescu, nu se poate susține că acesta din urmă, n'a fost citat spre a se apăra și că n'a parcurs primul grad de jurisdicțiune cu privire la acest motiv, care formează obiectul apelului său; că dar mijlocul de apărare invocat cată a fi respins ca neîntemeiat;

Având în vedere că apelantul Dumitrescu, negând că este trustrar, Curtea cată a examina argumentele pro și contra aduse de ambele părți în dezlegarea acestei chestiuni; că e necontestat că Ar. Galiatzatos a făcut două contracte de subarendare, ambele la 2 Aprilie 1911 unul către Eug. Burcă ginerile lui Dumitrescu, pe timp dela 23 Aprilie 1912-1913 și al doilea pe timp de la 23 Aprilie 1913-1922 direct către Dumitrescu, când acesta putea subarenda moșia Viziru, întrucât, după cum însuși recunoaște, s'a desfășurat deabia la 1 Aprilie 1913 de moșiile din jud. Teleorman, adică în lăuntrul termenului de un an când aceeași moșie s'a subarendat lui Burcă; că deci cată a se examina dacă Burcă a fost o persoană interpusă, adevăratul subarendaș în acest interval de timp fiind tot Dumitrescu; iar în caz afirmativ dacă se poate considera anulabil și al doilea contract intervenit între același Dumitrescu și Galiatzatos; că apelanții Conți de Roma spre a dovedi că Burcă era persoană interpusă a lui Dumitrescu a invocat următoarele presupunții trase din acte: a) convențiunea din 28 Martie 1911 intervenit între Robert și George de Roma ca mandatar ai tatălui lor Pierre de Roma și Dumitrescu, prin care aceștia dau autorizația lor de subarendare, adăugând: «și dacă Dumitrescu nu va voi să ia moșia decât dela 23 Aprilie 1913 înainte și va prezenta în locul d-sale pentru anul 1912-1913 pe d-l Eugeniu Burcă tot sub garanția d-lui I. Dumitrescu». Din aceste expresiuni apelanții Conți de Roma trag presupțiunea că Burcă era un interpus a lui Dumitrescu, propus de acesta spre a se sustrage consecințelor legii trustrilor. Argumentul acesta nu este determinant, deoarece tocmai că Dumitrescu luând moșia fie și prin o persoană interpusă devenea trustrar, constituia un motiv hotărâtor de a nu voi să ia în arendă moșia și pe intervalul dela 23 Aprilie 1912-1913 și de aceeași convenția prevede că dacă Dumitrescu nu va voi să facă aceasta, să poată procura un alt arendaș în locul său, iar nici de cum să se servească în formă de o persoană interpusă; că, dacă ar fi avut o asemenea intențiune nu putea să o mărturisească cu așurință prin o convențiune menită a fi dată publicității, ci din potrivă, spre a nu cădea sub prevederile legii trustrilor, ar fi luat tocmai măsuri în sens contrariu spre a nu fi descoperită; că dar din termenii convențiunei nu se poate trage o prezumție decisivă în sensul voit de apelanți; b) Dumitrescu a împrumutat în anul 1912 suma

de 300000 lei cu gajarea recoltelor lui Burcă, ceea ce denotă că nu acesta era arendaș, ci Dimitrescu care în urmă, a rescumpărat de formă de la Burcă averea cuprinsă în inventariul moșiei. Nici această împrejurare nu poate face probă îndestulătoare că Burcă nu a fost un arendaș serios, pentru că, date fiind raporturile de la socru la ginere, e posibil ca Dimitrescu să fi voit să ajute pe ginerile său care a riscat luând o moșie atât de mare ca Viziru pe timp numai de un an, cum era natural ca, la sfârșitul anului de arendă, Burcă, nem ai făcându-i trebuință, să treacă întreagă a sa gospodărie tot lui Dimitrescu care urmă să se instaleze pe aceeași moșie dela acel interval de timp înainte. Cu privire la acest punct, în audiența de la 9 Aprilie, apelanții Conții de Roma, au luat un interrogator lui Dimitrescu spre a se stabili cine a adus vitele, unelte și mașinile agricole pe moșia Viziru, la care Dimitrescu a răspuns că Burcă la intrarea pe moșie a adus 200 de boi cumpărați dela foștii arendași, mai multe instrumente agricole și mașini noi. Această afirmare, întrucât Conții de Roma s'au referit la mărturisirea lui Dimitrescu, a rămas întreagă în picioare, nefiind combătut printr-o contra probă;

Având în vedere că apelantul D-trescu în combaterea celor susținute de apelanții Conții de Roma, a dovedit prin acte în regulă că Burcă e o persoană cu mijloace materiale suficiente spre a putea lua în arendă moșia Viziru, deoarece la căsătoria sa i s'a constituit o dotă de 80.000 lei în numerar, iar tatăl acestuia care e o persoană cu stare i-a donat 250 hectare de pământ de muncă; că între Burcă și Dimitrescu a existat un diferend la eșirea celui dintâi de pe moșie, de oarece Burcă refuzase a i remite averea de pe moșie, deși o vânduse lui D-trescu printr'un act sub semnătură privată din 14 Februarie 1913, la o dată anterioară procesului de față spre a se putea bănuși că o conveniență a existat între ei; că Burcă i-a predat averea vândută numai în urma unei somațiuni prin portărei ce i-a făcut D-trescu, după cum se constată din procesul verbal din 22 Februarie 1913, dresat de Corpul portăreilor Trib. Brăila; că această împrejurare încă denotă că Burcă n'a putut fi decât un arendaș serios, care, în setea de câștig, poate sub imboldul chiar al socrului său, a făcut un adevărat act de curaj, aventurându-se a lua în arendă moșia Viziru numai pe un an, așa că și acest mijloc de apărare al Conților de Roma cată a fi înlăturat, ca nefiind pe deplin dovedit;

Având în vedere că, dacă chiar s'ar admite prin imposibil, că Burcă ar fi o persoană interpusă a lui Dimitrescu încă această împrejurare nu poate folosi Conților de Roma cari, în acest caz, ținând seamă de co-prinderea convențiunei și scopul urmărit de Dimitrescu, nu erau streini de ceea ce se urmărea pentru următorul motiv: între Galiazatos și Dimitrescu a mai intervenit un al doilea contract de subarendare aprobat de Robert și George de Roma la 28 Martie 1911 — aprobare ratificată de mandantul lui Pierre de Roma la 20 Septembrie 1911 — pe timp dela 23 Aprilie 1913 — 23 Aprilie 1922. Justiția se găsește în fața a două contracte unul încheiat pe timpul dela 23 Aprilie 1912 — 23 Aprilie 1913, prin pretinsa persoană interpusă Burcă și al doilea direct cu D-trescu dela acea dată înainte; că urmează a se vedea dacă, fiind nuli primul contract prin care s'a înfrânt legea trusturilor, această nulitate se poate resfrânge și asupra celui de al doilea contract, a cărui executare începe dela o dată ulterioară aceluia când legea se putea considera înfrântă;

Având în vedere că dat fiind caracterul excepțional al legii trusturilor, nu se poate susține cu temei că

și al doilea contract e isbit de aceeași nulitate, pentru că nimic nu împiedică chiar pe un arendaș trustar, în lipsa unei dispozițiuni prohibitive a legii, a lua în arendă aceeași moșie pe un interval de timp când motivul de ordine publică a dispărut și legea nu mai face obstacol la o nouă arendare. Proprietarul, de acord cu arendașul, putând reconstitui chiar tacit contractul, la o dată posterioară cu atât mai mult nu se poate nega valabilitatea aceluiași contract când părțile, de comun acord, dela început mai fac un contract pe o perioadă de timp alta decât cea prohibită de lege. Că întrucât apelanții Conții de Roma, față de acest contract, nu mai pot invoca nulitatea sprijinită pe ordinea publică, trasă dintr'un fapt anterior încheerii contractului, al doilea contract rămâne neatins, în picioare, și cată ași produce toate efectele sale legale. Și să nu se obiecteze că prin această procedură s'ar eluda indirect legea trusturilor, pentru că sancțiunile prevăzute de această lege își produce toate efectele, cu privilegiul primului contract anulat, așa că ordinea publică este satisfăcută și dispozițiile legii trusturilor pe deplin respectate; că dar și din acest punct de vedere, contractul intervenit direct între D-trescu și Galiazatos, nu se poate anula decât dacă se face dovadă că cel dintâi eră trustar și în intervalul dela 23 Aprilie 1913 — 23 Aprilie 1922, ceea ce ar constitui al doilea trust.

Având în vedere că sub acest raport, apelantul nu face dovada deplină că la 1 Aprilie 1913 încetase de a mai fi arendașul moșiei Părlita, proprietatea D-nei Constanța Simionescu-Râmniceanu; că, față de contestația părții protivnice în acest punct, urmează a i se admite a face această dovadă prin acte și martori, întru cât e vorba de un fapt material, pentru stabilirea căruia proba testimonială e admisibilă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier C. Botez, admite, etc.

(ss) **Al. Bărsescu. N. Dumitrescu, C. Botez.**

Grefier; *Băltăgescu.*

Opinie

Subsemnatul Const. C. Vasiliu difer de majoritate numai în ce privește pe apelantul Iancu Dimitrescu considerându-l ca trustar, independent de contractul de arendare al moșiei Bogdana-Părlita, pentru următoarele motive:

Eugen Burcă nu este decât un interpus al lui Iancu Dimitrescu, așa că contractele de subarendare a moșiei Viziru, din 2 Aprilie 1911, intervenite între Aristotel Galiazatos și Eugen Burcă pe timp dela 23 Aprilie 1912-1913 și între A. Galiazatos și Iancu Dimitrescu, pe timp dela 23 Aprilie 1913—23 Aprilie 1922, nu constituiesc decât un singur contract și divizarea lui este o fraudă, făcută numai în scopul de a eluda legea trusturilor;

Că Eugen Burcă nu este decât un *alter ego* al lui I. Dimitrescu rezultă, cu suficiență, din următoarele acte și prezumțiuni:

1. Din cuprinsul convențiunei din 28 Martie 1911, prin care contele Robert de Roma, încuviințează lui Aristotel Galiazatos subarendarea moșiei Viziru, direct pe numele lui I. Dimitrescu, cu începere dela 23 Aprilie 1912, mai adăugând că dacă în formă se va găsi trebuitor, ca actul de subarendare să se facă pe un an, în mâinile lui Burcă, va putea prezenta, în locul d-sale, pentru anul 1912-1913, pe Eugen Burcă, tot sub garanția lui Iancu Dimitrescu;

2. Din împrejurarea că I. Dimitrescu se împrumută la 13 Aprilie 1912, cu 300.000 lei dela sucursala Băncii de Credit Român din Brăila, iar la 14 Aprilie 1912,

Eugen Burcă îi garantează plata acestui credit cu recolta moșiei Viziru, prinse de rădăcina din 1912; ori, dacă Burcă era adevăratul arendaș iar nu Dimitrescu, natural era ca dânsul să facă direct împrumutul dela Bancă;

3. Din faptul că la 28 Februarie 1913, D. mitrescu pune în gaj, la aceiași Bancă, întreaga recoltă de porumb a moșiei Viziru, cu toate că, în formă, acea recoltă era proprietatea lui Burcă, întrucât dânsul era subarendașul moșiei Viziru dela 23 Aprilie 1912-1913 și numai Burcă putea dispune de dânsa; și

4. Din faptul că este imposibil de admis ca cineva să ia în arendă o moșie de 54000 pogoane care necesitează un inventar și cheltuieli de investire considerabile, numai pentru un an de zile;

Că dar, I. Dimitrescu la 23 Aprilie 1912, când a intrat în posesia moșiei Viziru în întindere de 27000 ha., mai având în arendă, până la 23 Aprilie 1913, moșia domeniului orașului T. Măgurele de 400 ha. și moșia domeniului Suraia, proprietatea Statului de 2443 ha., a devenit trustar, așa că proba cu martori invocată de d-sa a dovedi că la 23 Aprilie 1913 nu mai era și arendașul moșiei Bogdana-Pârlita trebuie respinsă ca inutilă.

(s) C. C. Vasilin.

Opinie

Subsemnatul sunt de părere a se respinge ca inutilă proba cu martori, cerută în subsidiar de apărătorii apelantului Iancu Dimitrescu pentru a se dovedi că contractul său de arendare a moșiei Pârlita dela Simionescu Râmniceanu era reziliat la 23 Aprilie 1913, pentru motivele ce urmează:

Prin contractul autenticat de Trib. Ilfov s. Notariat la No. 7947 din 24 Sept. 1904, apelantul Aristotel Galiatzatos ia în arendare dela generalul Manu moșiile Măldăenii, Scioastea și Papa din județul Teleorman ale soției sale, în întindere totală de 3000 hectare pe un period de 10 ani, cu începere dela 23 Aprilie 1905, în tovărășie cu Alexandru Schender și cu clauza de a nu putea subarenda nici în total nici în parte moșia fără prealabila învoire a proprietarului; apoi prin contractul autenticat de Trib. Brăila s. I, No. 1297 din 28 August 1910, ia în arendă moșia Viziru din jud. Brăila a Contelui de Roma în întindere de peste 20000 ha., cu prețul de 375000 lei anual, pe termen de 10 ani, cu începere dela 23 Aprilie 1912, cu clauza expresă de a nu putea subarenda, nici direct, nici indirect, moșia altei persoane, fără consimțământul expres și înscris al proprietarului, sub sancțiunea rezilierii de drept a contractului; iar prin contractul autenticat de Trib. Brăila s. I sub No. 520 din 2 Aprilie 1911, apelantul Aristotel Galiatzatos subarenda moșia Viziru către Eugeniu Burcă, ginerele apelantului Iancu Dimitrescu, pe termen de un an, cu începere dela 23 Aprilie 1912 și în aceeași zi, cu contractul autenticat sub No. 521, subarenda moșia pe 9 ani, cu începere dela 23 Aprilie 1913, adică pentru restul periodului de 10 ani, cu care avea arendate moșia Viziru către d-l Iancu Dimitrescu;

Ambele contracte de subarendare s-au făcut în virtutea autorizațiunei de subarendare dată de Conteul Robert de Roma, în calitate de procurator al tatălui său Pierre de Roma, prin convențiunea din 28 Martie 1911, încheiată cu apelantul Iancu Dimitrescu, a cărui cuprindere textuală este: «Contele Robert de Roma, în calitate de procurator al tatălui său autoriză subarendarea moșiei Viziru consimțită de arendașul nostru Aristotel Galiatzatos d-lui Iancu Dimitrescu din T. Măgurele cu începere de la 23 Aprilie 1912 înainte, pentru tot restul de timp, cât trebuie să dureze noul contract al d-lui A. Galiatzatos,

în care d-sa substituie pe d-l Iancu Dimitrescu, adică până la 23 Aprilie 1912 și în condițiunile prevăzute în acel contract și apoi: «subsemnatul Conte Robert de Roma declară că autorizația de subarendare o dau și dacă d-l Iancu Dimitrescu nu va voi sa ia moșia decât dela 23 Aprilie 1913 înainte până la 1922 și va prezenta în locul d-sale pentru anul 1912 pe d-l Eugeniu Burcă tot sub garanția d-lui Iancu Dimitrescu». Subarendarea a fost ratificată de Conteul Petru de Roma prin declarațiunea din 20 Septembrie 1911, în care zice: «subsemnatul Conte Petru de Roma admit ceea ce a făcut fiul meu Robert pentru subarendarea moșiei mele Viziru d-lui Iancu Dimitrescu pentru 9 ani și d-lui Eugen Burcă pentru un an, și-i consider pe d-lor ca subarendași, cu toate drepturile și obligațiunile stipulate în contractul de subarendare cu d-l A. Galiatzatos. Nu mă privește nimic ce-ați făcut cu d-l Ar. Galiatzatos»;

La 2 Iulie 1914, Conții Robert și George de Roma în calitate de moștenitori ai defunctului Conte Pierre de Roma, au intentat acțiune, la care a intervenit și Conteul Nicolae de Roma, în contra d-lui Aristotel Galiatzatos, pentru a se declară nul contractul de arendare al moșiei Viziru, autenticat de Trib. Brăila s. I sub No. 1297 din 20 August 1910, pe baza art. 2 din legea pentru mărginirea dreptului de a ține moșii în arendare, în care a chemat și pe Iancu Dimitrescu, ca subarendaș pentru a-i fi opozabilă sentința, susținând că d-l Aristotel Galiatzatos, nu putea să mai ia cu arendă moșia Viziru în întindere de peste 20000 ha., fiindcă mai avea cu arendă, în asociație cu Alexandru Schender, moșiile Măldăeni, Scioastea și Papa în întindere de 3000 ha. dela Generalul Manu, după cum a luat și moșiile Ivești și Turcești din județul Tecuci dela d-l Paul Balș și moșia Colilia din județul Ialomița dela Camile de Roma, de care însă nu se pot folosi pentru a invoca contravenția la legea pentru mărginirea dreptului de a ține moșii în arendă cu ocazia arendării moșiilor Viziru, de vreme ce arendarea acelor moșii a fost contractată posterior arendării moșiei Viziru, rămânând în discuțiune contravenția numai din cauza arendării moșiilor Generalului Manu anterioară celeia a moșiei Viziru;

Era în contravenție apelantul Aristotel Galiatzatos cu art. 1 din legea pentru mărginirea dreptului de a ține moșia în arendă, când a contractat arendarea moșiei Viziru? Căci în caz afirmativ, contractul său de arendare fiind în întregime nul și de nul efect, cum zice art. 2 din aceeași lege, nu mai putea fi cedat prin subarendare apelantului Iancu Dimitrescu, fiindcă ceea ce dela început este nul, nu mai poate produce nici un efect. Nu! zice apelantul Galiatzatos, pentru că, spre a contraveni art. 1 din lege, trebuie să se examineze valoarea contractului la data executării și dacă atunci s'ar dovedi că are în folosință ca arendaș mai multe moșii ce întrec cantitatea de 4000 ha., este contravenient la lege, altfel nu; ori, susține apelantul, înainte de 23 Aprilie 1912, de când începea executarea contractului de arendare a moșiei Viziru, trecuse acest contract prin subarendare către Eugeniu Burcă și Iancu Dimitrescu prin actele autentificate de Trib. Brăila s. I la No. 520 și 521 din 2 Aprilie 1911, așa că neavând în folosință ca arendaș această moșie, nu se poate considera că era în contravenție cu legea, teorie, care a fost primită de Onor. majoritate a Curții, dar pe care nu o cred întemeiată și iată de ce:

Legea pentru mărginirea dreptului de a ține moșii în arendă, este una din măsurile luate în urma evenimentelor grave din 1907, în scopul de a le înlătura pe viitor, suprimând cauzele ce se credea că le-a provocat și anume

exploatarea țăranului muncitor de pământ atât prin scumpirea mereu crescândă și nemăsurată în raport cu rentabilitatea pământului, provocată de exploatarea prin arendășie cât și prin aglomerarea unei prea mari întindri de pământ în mâinile aceluiași exploatator și atunci într-un interes de ordine publică și de economie națională, căci se găsea mai folositoare exploatarea pământului de către mai multe persoane, s'a adus o restricție principiului libertății convențiilor, prin legea propusă de guvern, care conține două măsuri: prohibițiunea de a lua în arendă două sau mai multe moșii, ce întrec întinderea de 4000 ha., precum și prohibițiunea de a exploata ca arendaș o asemenea întindere de pământ. În primul caz se evită scumpirea pământului prin speculațiunea ce necesarmente s'ar facea cu cedarea contractelor luate în arendă, în al doilea caz se evită speculațiunea directă prin exploatarea unei întinderi mari de pământ făcută de acelaș arendaș, așa că, fiind luate două măsuri de legiuitor ce corespund la situațiuni deosebite, urmează a se da fiecăreia o aplicațiune deosebită, după cum dealtfel a spus-o formal Ministrul Justiției, Toma Stelian, ce a propus legea, în expunerea de motive, când zice: «dispozițiile legii se vor aplica nu numai în cazul când cel ce a luat în arendă moșile le va și exploata, ci și la cazul în care s'ar fi mărginit numai de a le lua în arendă, adică de a încheia contractele pe cari le-ar fi trecut altor persoane». Prin urmare, legea împiedicând nu numai exploatarea ca arendaș a unei întinderi de pământ mai mari de 4000 ha. în două sau mai multe moșii, dar și numai simpla luare în arendă, pentru a se specula asupra contractului prin cedarea lui, pentru a se da un efect acestei dispozițiuni de lege, nu este nevoie a se aștepta timpul de executare al contractului de arendare, pentru a constată contravențiunea la lege, că în chiar momentul constatării are a se examina dacă contractul este în contravențiune cu legea;

În aplicarea acestei dispozițiuni nu se poate merge până a se împiedica orice contractare de arendare în viitor, pentru că trebuie a se recunoaște arendașului dreptul de a-și asigura arendarea după expirarea contractului ce are în executare, dar nu i se poate permite ca, pentru timpul când are în exploatare o moșie, să mai ia o alta în arendă, al cărei termen de executare să corespundă cu timpul când se află în exploatarea celei dinainte, căci atunci este în contravenție cu legea, care nu-i permite a întruni asupra capului său nu numai exploatarea, dar nici măcar contractarea în arendă a unei întinderi de pământ, ce întrece limitele fixate de lege. A decide altfel este a încuraja speculațiunea cu cedarea contractelor de arendare și a face iluzorie o dispozițiune a legii luată tocmai în scopul de a înfrâna asemenea speculațiuni, ceea ce nu se poate admite;

Astfel fiind, cedarea contractului de arendare a moșiei Viziru, consimțită de apelantul Galiatzatos, prin subarendarea făcută asupra apelantului Iancu Dumitrescu, înainte de a începe executarea prin exploatarea de fapt a moșiei arendate, nu poate avea nici-o influență asupra stabilirii valabilității lui din punct de vedere al legii pentru mărginirea dreptului de a ține moșii în arendă, ci trebuie a se examina dacă de drept se găsea în contravenție cu legea; ori, în această privință, nu mai încapem încă îndoială, pentru că, pentru perioada de la 23 Aprilie 1912, decând începea executarea contractului de arendare a moșiei Viziru de peste 20000 ha, apelantul Aristotel Galiatzatos mai avea în arendă moșile Măldăeni, Scrioștea și Papa din județul Teleorman dela generalul Manu în întindere de 300 ha, al căror contract începând dela 23 Aprilie 1905 expiră la 23 Aprilie 1915;

Deși apelantul Galiatzatos susține că aceste moșii erau numai de formă pe numele său, în realitate însă erau arendate de fratele său Leonida Galiatzatos și pentru dovedirea acestui fapt, produce o scrisoare a d-lui I. Manu fiul generalului Manu, o declarațiune a asociatului Schender, a fratelui său Leonida Galiatzatos, prin care se ocupa cu acele moșii, făcea muncile agricole, vindea produsele, făcea asigurări și a mai invocat și proba cu martori, probe la care s'a referit și apelantul Iancu Dumitrescu, care are a suporta consecințele anulării contractelor de arendare și care susține că dacă aceste probe nu ar putea fi primite pentru a dovedi simulațiunea contractului de arendare din partea apelantului Galiatzatos ca parte contractantă, pentru el ca terțiu sunt inadmisibile;

Mai întâi, scrisorile prezentate nu pot face nici-o dovadă, fiindcă nu emană dela una din părțile contractante, cel mult ar putea fi considerate ca simple mărturii, fără putere probantă, nefiind asermentate; dar în speță chiar dacă ar emana dela o parte contractantă, nu ar putea fi primită în justiție, atât pentru motivul că nu au dată certă, cât și pentru aceea, că în ce privește stabilirea trustului arendășesc, se are în vedere numai contractele aparente, nefiind primite a face dovadă în justiție contra înscrisurilor conform dispozițiunilor art. 2 din lege și în acest caz, odată ce nu sunt primite ca doveditoare contra înscrisurilor, cu atât mai puțin nu pot fi primite prezumpțiunile și martorii. S'a susținut însă că contractul de arendare al moșiilor Măldăeni, Scrioștea și Papa, intervenind la o dată anterioară legii contra trusturilor arendășesti este cărmuit, sub raportul probațiunei, regulilor din timpul confecționării actului, fapt care dacă este adevărat, sub imperiul dreptului comun, nu poate fi tot astfel când este vorba de a se dovedi trustul, pentru că în această privință s'a derogat dela dreptul comun în toate cazurile fără excepțiune, edictându-se o măsură cu putere retroactivă asupra contractelor deja încheiate, după cum spune Ministrul Justiției propunătorul legii, prin expunerea de motive ce a însoțit legea, așa că a susține că, pentru contractele anterioare legii, probele se fac după dreptul comun în vigoare la facerea actului, iar nu după dispozițiile speciale ale legii trusturilor, ar fi a crede că legea a edictat două feluri de probațiune a trustului; unul, când contractele ar fi intervenit după promulgarea legii, altul, pentru cazul când ar fi în discuțiune contracte anterioare prin care s'ar stabili o contractare trustară posterioară, ceea ce este inadmisibil, atâta vreme cât legea trusturilor, atunci când este vorba de a se dovedi un trust nu distinge, așa că fie că trustul s'ar provoca din cauza unor contracte anterioare legii, fiecă s'ar provoca din cauza altora posterioare, aceiași normă de probațiune trebuie să observăm;

În speță însă nu avem un asemenea contra înscris, așa că discuțiunea rămâne numai principiu; presupțiunile și martorii nu pot fi admise, pentru că nimeni nu poate proba în acest fel contra celor constatate prin contractul de arendare al ziselor moșii, ce este autentic; așa că toate mijloacele de probațiune cu presupțiuni și martori invocate de apelantul A. Galiatzatos pentru a dovedi simulațiunea contractului de arendare în sensul că nu el ci fratele său Leonida Galiatzatos era în realitate arendașul moșii trebuiesc înlăturate ca inadmisibile;

Intervine însă în cauză apelantul Iancu Dumitrescu, care susține că este un terțiu față de persoanele ce au contractat arendarea și în această calitate poate dovedi simulațiunea acelu contract prin toate mijloacele, chiar cu presupțiuni și martori și are interes a face această dovadă, fiindcă contractul de arendare în chestiune îi

aduce un prejudiciu, stabilind trustul pentru moșia Viziru; dar numitul apelant față de contractul de arendare al moșiei gen. Manu, nu este un terțiu, este o persoană cu totul străină, fără nici o legătură de drepturi, și în această situație nu are nici un interes de a stabili situațiunea aceluia contract, dacă în realitate contractul ar conține o simulațiune. El nu vine în legătură de interes cu acest contract, decât numai în baza contractului de arendare al moșiei Viziru dela apelantul A. Galiatzatos, în virtutea căruia se substituie în toate drepturile și datoriile acestuia, este cu alte cuvinte un ayant cause cu titlu particular al acestuia, nu un terțiu și în această situațiune nu poate avea mai multe drepturi decât dânsul, fiind supus aceluiași mijloace de probațiune pentru toate actele acestuia ca și el, așa că din acest punct de vedere nu poate fi primit nici el a dovedi simulațiunea contractului de arendare cu presumpțiuni și martori, fiindcă a admite altă soluțiune ar fi a crede că ceea ce Galiatzatos, ca parte contractantă, nu a putut face direct, a putut face indirect cedând contractul său altei persoane, ceea ce nu e admisibil.

Ca s'ar cin de contractul de arendare apelantul Iancu Dimitrescu nu poate invoca asemenea probe, pentru cuvântul că actele autentice fac deplină credință despre conținutul lor față de toată lumea, nu numai cu părțile contractante;

S'a zis însă că trustul fiind un delict, toate probele sunt admise pentru dovedirea lui, după regulile procedurii în materie penală și cum ministerul public poate invoca orice fel de probe pentru stabilirea delictului de trust arendășesc, nici partea învinuită nu poate fi oprită de la o asemenea probă, în virtutea dreptului sacru al apărării, care trebuie a recunoaște inculpatului aceleași mijloace de apărare, ca și Ministerului public. Este locul a se aminti aci, că acțiunea civilă pentru stabilirea trustului este independentă de acțiunea publică, pentru delictul de trust, prin urmare, independente vor fi și mijloacele de probațiune, după cum acțiunea este civilă sau penală; așa că de câte ori se urmărește stabilirea trustului, prin acțiunea civilă, care nu are alt scop decât anularea contractelor, probele se vor face după regulile codului civil și rigoarea edictată de art. 2 din lege, fiind în joc numai interese materiale; când însă acțiunea se va porni înaintea instanțelor corecționale, pentru stabilirea delictului de trust, fiind în joc însăși persoana trustarului, atunci desigur probele vor fi mai largi după regulile procedurii penale, și pe această cale, orice mijloace de dovedire sunt admisibile; ori, în speță nu este vorba decât de acțiunea civilă pornită de proprietarii moșiei Viziru pentru a se anula contractul de arendare față de apelantul Galiatzatos și Dimitrescu ca trustari;

Dar presupunând, că atât martorii cât și prezumpțiunile ar fi admisibile pentru dovedirea simulațiunei contractului de arendare al moșiilor Măldăeni, Scioaștea și Papa dela Generalul Manu, în sensul că nu Aristotel Galiatzatos care este trecut în act, ci Leonida Galiatzatos este adevăratul arendaș, încă faptele invocate ca presumpțiuni nu sunt destul de grave, precise și concordante pentru a conduce la stabilirea faptului pretins și nici martorii nu ar putea înlătura realitatea faptului constatat față de procura autentică dată în anul 1907 de Aristotel Galitzatos fratelui său Leonida Galiatzatos de a giră și administra în locul său moșiile luate în arendă dela Generalul Manu, ceea ce explică de ce Leonida Galiatzatos făcea munci agricole, vindea recolta, încasă banii, făcea asigurări, plătea arenze, etc., și față de actul de cesiune autentic din 20 Decembrie 1912, prin care apelantul A. Galiatzatos cedează fratelui

său Leonida, dela acea dată contractul de arendare, afară numai dacă nu am admite că și aceste acte sunt simulate; ori în acest caz, un om care în toate actele vieții sale civile și comerciale întrebuințează numai simulațiuni, nu poate inspira încredere în afirmațiunile sale și dovezile ce propune a face;

Astfel dar, fiind stabilit că apelantul Aristotel Galiatzatos avea în arendă moșiile Măldăeni, Scioaștea și Papa dela Generalul Manu, în întindere toate de 3000 ha., până la 23 Aprilie 1915, nu mai putea lua în arendă și moșia Viziru în întindere de peste 20000 ha., după cum a făcut cu contractul aut. de Trib. Brăila s. I, sub No. 1297 din 28 August 1910, a cărei perioadă de executare contractată începea dela 23 Aprilie 1912, ceea ce corespunde cu timpul pentru când avea în arendă și celelalte moșii, fără a călca dispozițiile art. 1 din legea pentru mărginirea dreptului de a ține moșii în arendă așa că contravenind acestor dispozițiuni, contractul de arendare al moșiei Viziru era nul și de nul efect încă dela formarea lui, potrivit art. 2 din aceeași lege și în această situație nu mai putea fi transmis prin subarendare apelantului I. Dimitrescu, fiindcă este de principiu, cum am spus mai sus, că ceea ce dela început este nul, nu poate produce niciun efect; prin urmare, din aceste puncte de vedere, Conții de Roma, ca proprietari ai moșiei Viziru, erau în drept a cere constatarea trustului și pronunțarea nulității contractului de arendare, atât față de arendașul A. Galiatzatos cât și față de sub-arendașul Iancu Dimitrescu, cum s'a făcut și de Trib. Brăila prin sentința apelată;

Trecând asupra acestui punct și presupunând că apelantul A. Galiatzatos nu era trustar în momentul cedării contractului moșiei Viziru, s'a susținut că și în acest caz contractul de subarendare al moșiei Viziru al apelantului I. Dimitrescu trebuie anulat, pentru că el însuși era trustar, de vreme ce, pentru timpul dela 23 Aprilie 1912 de când începe executarea contractului de arendare a moșiei Viziru, numitul mai avea în executare ca arendaș alte moșii în județul Teleorman, dintre care moșia Părlita a d-lui Simionescu-Râmnicănu, în mod necontestat până la 23 Aprilie 1913, ceea ce stabilea trustul său;

Asupra acestui punct, apelantul Dimitrescu, prin avocații săi, se apără susținând că nu a fost chemat în judecată la prima instanță pentru acest punct de cerere și prin urmare nu se poate anula în apel contractul său pentru acest motiv. Observăm că, prin acțiunea scrisă, nu s'a scris formal acest motiv de anularea contractului de arendare, însă a fost formulat oral în cursul debaterilor dela prima instanță, depunându-se actele de arendare ale moșiilor ținute în arendă de apelantul I. Dimitrescu în județul Teleorman, prin care se caută a se stabili trustul său, a căror comunicare s'a făcut apelantului și acesta a primit discuțiunea lor, fără a pretinde a i se face o încunoștiințare formală și pentru acest motiv, singurul drept, ce ar fi avut pentru a nu pretinde că a fost surprins în apărarea sa, prima instanță a discutat acest motiv, fiind în această privință de aceeași părere cu Onor. majoritate a Curții;

Dar apelantul I. Dimitrescu susține că el nu a luat în arendă moșia Viziru decât dela 23 Aprilie 1913 prin contractul autentic de Trib. Brăila s. I la No. 521 din 2 Aprilie 1915 când a încetat de a mai avea ființă ultimul său contract de arendare a moșiei Părlita a d-lui Simionescu-Râmnicănu, fiind reziliat pe acea dată, și dacă se contestă acest fapt, cere să aducă acte și invoacă proba cu martori pentru a stabili că de fapt a încetat de a mai fi arendaș al acelei moșii pe acea dată, dovedi ce în principiu ar fi admisibile; însă acest

lucru nu-i poate folosi, pentru că, în realitate, apelantul a luat în arendă moșia Viziru dela 23 Aprilie 1912, când în mod necontestat mai avea în exploatare și moșia Pârlita, dar pentru că nu putea să contracteze de atunci această arendare, căci era oprit de legea pentru mărginirea drepturilor de a lua moșii în arendă, a făcut contractul pentru perioada dela 23 Aprilie 1912 până la 23 Aprilie 1913, prin contractul autentificat de Tribunal. Brăila s. I sub No. 520 din 2 Aprilie 1911, pe numele ginerelei său Eugeniu Burcă, în fraudă dispozițiilor legii;

Dovada acestui fapt se poate face prin toate mijloacele permise de lege, fiind vorba de a se stabili o fraudă de lege, chiar de către părțile contractante, și atunci cum se face această dovadă fiindcă în această privință mă deosebesc de onor. majoritate a Curței?

Sunt fapte și împrejurări din cari rezultă prezumțiuni destul de grave, precise și concordante cari să stabilească că Eugeniu Burcă nu era în realitate un arendaș al moșiei Viziru, ci un prepus al apelantului I. Dumitrescu. În adevăr Eugeniu Burcă este ginerele apelantului I. Dumitrescu; ia în subarendă moșia Viziru pe un an, în aceeași zi de 2 Aprilie 1911, ca și socrul său, care o ia pentru restul de 9 ani, cu cât o avea arendată apelantul A. Galiazatos, această subarendare se face fiindcă în acest interval socrul avea în arendă moșia Pârlita; se ia în arendă moșia Viziru, pentru care se plătea o arendă de lei 375000 numai pentru un an și este ne mai auzit, ca un arendaș serios să facă acest lucru, expunându-și o întreagă avere, în cazul unei rele recolte; în Februarie 1912, adică în ajunul intrării în arendă a lui Eugeniu Burcă, după contract, apelantul I. Dumitrescu își deschide un credit de 300000 lei la Banca de credit român din Brăila și pentru garantarea acestui credit se pune în gaj recolta de porumb a anului 1912 ce s'ar fi căvenit lui Burcă, de către apelantul I. Dumitrescu, fără consimțământul acestuia, în fine toată gospodăria ce a fost necesară la exploatarea moșiei de către Burcă, trece la sfârșitul anului, tale quale, fără nicio formă asupra apelantului I. Dumitrescu;

Toate aceste fapte și împrejurări, socotesc că sunt hotărâtoare pentru a convinge că Eugeniu Burcă era numai un prepus al socrului său la moșia Viziru pentru anul 1912, dar dacă, în spiritul cuivă, ar mai putea fi vre-o umbră de îndoială, în această privință, dacă citim convențiunea din 28 Martie 1911, ce a precedat încheierea contractului de subarendare al moșiei Viziru, apare într-o strălucitoare lumină realitatea faptului, pentru că prin art. 1 al convențiunei, se spune că „se autoriză subarendarea moșiei către d-l I. Dumitrescu cu începere dela 24 Aprilie 1912 înainte pentru tot timpul cât trebuia să dureze contractul arendașului A. Galiazatos”; iar mai la vale se spune categoric „că dacă d-l I. Dumitrescu, nu va voi să ia moșia decât dela 23 Aprilie 1913 înainte și până la 1922, autoriză subarendarea dacă va prezenta în locul d-sale pentru anul 1912-1913 pe d-l Eugeniu Burcă tot sub garanția d-lui I. Dumitrescu” stipulațiunii pe care le subscris apelantul Iancu Dumitrescu, care știa că până la 23 Aprilie 1913, avea încă în exploatare moșia Pârlita și prin urmare până la acea dată, nu mai putea lua o altă în arendă; așa că din acestea rezultând cu toată evidența că în realitate apelantul I. Dumitrescu era arendașul moșiei Viziru dela 23 Aprilie 1912, ginerele său Eugen Burcă fiind numai un interpus până la 23 Aprilie 1913, deși cu contract deosebit și cum, din cauza moșiei Pârlita ce o avea în exploatare în mod necontestat până la 23 Aprilie 1913, socotesc că prin aceasta se stabilea trustul și nulitatea întregului contract, cred că nu mai este nevoie a se stabili prin orice alte probe,

încetarea exploatărei moșiei Pârlita dela 23 Aprilie 1913; Contractul de subarendare nul, din această cauză, ar fi putut fi refăcut de către proprietarii moșiei, după trecerea perioadei trustare printr-o nouă arendare, dar acest lucru nu s'a întâmplat și atunci apelantul a invocat o nouă contractare tacită, care însă nu se dovedește nici în privința contractării, nici a timpului și condițiilor de arendare pentru a mai fi ținut în exploatarea moșiei Viziru.

(s) V. Bălășescu.

Jurnal No. 723

Audiența de la 8 Maiu 1915

Contele Robert de Roma și alții cu A. Galiazatos ș. a. pentru anularea unui contract de arendă.

Legea pentru mărginirea dreptului de a trece în arendă moșii din 12 Aprilie 1908.—Dacă după această lege, sau după dreptul comun e admisibilă proba testimonială spre a se vedea rezoluțiunea de fapt a unui contract de arendă.—Soluție afirmativă.—Art. 160 Pr. civ. și art. 1191 C. civil.

1. Potrivit art. 160 pr. civilă, judecătorii sunt legați prin încuviințările preparatorii sau urmările lor, când fără a hotărî în totul pricina, prepară deslegarea ei.

Proba cu martori făcând parte din categoria acestor încuviințări, leagă instanța judecătorească și nu mai poate reveni asupra ei.

2. În ipoteza că Curtea poate reveni asupra acestei probe, este obligată a examina temeiurile de drept ce se invoacă pentru neadmisibilitatea ei, mai cu seamă când pentru întâia oară formează obiectul unei discuții înaintea sa.

3. Dacă legea, în general, prin dispozițiunile art. 1191 c. civ., regulează ca convențiile dintre părți să fie constatate în formă scrisă, aceasta a făcut-o din spirit de protecțiune pentru părți și de aceea textul în chestiune pentru acest motiv special de ocrotire a părților, care a inspirat pe legiuitor, rămâne străin în relațiile dintre părți cu terțele persoane.

4. Când un contract de arendă cuprinde o clauză că noul subarendaș al moșiei va intra pe moșie chiar de la data contractului, în caz de reziliere a contractului anterior intervenit între acelaș proprietar cu altă persoană, o asemenea stipulațiune echivalează cel puțin cu un început de dovadă scrisă, iar proba cu martori e admisibilă spre a se verifica și în fapt dacă această reziliere a avut loc în realitate la data pretinsă.

5. Legea trustului fiind de ordine publică, călcarea acestei legi constituind o fraudă, se poate dovedi prin toate mijloacele de probațiune. Aceleași dovezi sunt admisibile și părții protivnice pe cale de apărare, pentru că sistemul de probațiune nu se poate modifica după atitudinea părților din proces, fără a se atinge principiul de reciprocitate înaintea justiției a ambelor părți litigante.

Curtea,

Având în vedere incidentul ridicat de către apelanții Conți de Roma, prin procuratorul și apărătorul lor d-l avocat B. Dimitropol, prin care cere ca Curtea să revină

asupra probei cu martori admisă apelantului Dimitrescu prin jurnalul No. 648 din 27 Aprilie 1915, pe motivul că acea probă e inadmisibilă.

Având în vedere că, prin citatul jurnal, Curtea a încuviințat apelantului Dimitrescu să dovedească cu acte și prin martori că a reziliat contractul de arendare a moșiei Pârlita, proprietatea d-nei Constanța Simionescu-Râmnicănu pe ziua de 1 Aprilie 1913, adică la o dată anterioară punerii în executare a contractului de arendă a moșiei Viziru, pe care acelaș apelant o arendase de la apelanții Conți de Roma cu începere dela 23 Aprilie 1913; că dovada acestei rezilieri era necesară a se face în cauză, spre a ști dacă numitul a înfrânt sau nu legea trusturilor prin luarea în arendă și a acestei din urmă moșii.

Având în vedere că, la termenul de 27 Aprilie 1915, când s'a încuviințat proba cu martori în scopul arătat apelanții Conți de Roma, prin procuratorul și apărătorul lor d-l avocat Dimitropol n'au făcut nici o obiecțiune, iar al doilea apărător C. Plesnilă, deși a declarat că se opune, n'a combătut-o în drept, așa că proba în chestiune a fost admisă fără nicio discuțiune asupra admisibilității ei în principiu; că, în ședința de azi, apelanții invocând pentru prima oară temeiurile de drept pentru cari proba în chestiune nu ar fi admisibilă, Curtea e obligată a examina aceste temeiuri, în cazul când ar decide că ar putea reveni asupra ei.

Având în vedere că, potrivit art. 160 pr. civilă, judecătorii sunt legați prin încuviințările pregătitoare sau urmările lor, când fără a hotărâ în totul pricina, prepară deslegarea ei, că proba cu martori făcând parte din categoria acestor încuviințări, leagă instanța judecătorească și deci nu poate reveni asupra ei.

În ipoteza că Curtea ar putea reveni asupra acestei probe.

Având în vedere că apelanții Conți de Roma, prin procuratorul și apărătorul lor d-l avocat Dimitropol, susțin că proba cu martori e inadmisibilă pe motivele că prin ea se tinde a se face dovada unui fapt juridic iar nu material contra conținutului unui act autentic; că ea e inadmisibilă atât după principiile dreptului civil în materie de locațiune, cât și după dispozițiunile speciale ale legii trusturilor.

Având în vedere că e necontestat că prin contractul de arendă autenticat de Tribun. Ilfov s. Notariat sub No. 11402/908, apelantul Dimitrescu a luat în arendă de la I. Simionescu-Râmnicănu în calitate de uzufructuar total al soției sale moșia Pârlita pe timp de la 23 Aprilie 1910—1915; că apelantul Dimitrescu nu voește a combate prin martori clauzele cuprinsse în acest contract, ci cată a stabili față de terțile persoane un fapt juridic posterior lui și anume că, de acord cu proprietarul, a reziliat contractul de arendă a zisei moșii dela 23 Aprilie 1913.

Având în vedere că dacă, după dispozițiile art. 1416 c. civil. proba cu martori nu e admisibilă spre a se dovedi existența unui contract verbal de locațiune care n'a fost pus în executare, această regulă restrictivă de probațiune constituie o excepțiune la dreptul comun și doctrina în genere admite că nu e aplicabilă în cazul când existența contractului este constatată prin înșcris, sau când contractul, deși verbal, a fost pus în executare; că în acest caz reintrându-se în dreptul comun, în speță proba cu martori e admisibilă, întrucât nu se cere a se stabili prin martori existența însăși a contractului, ci rezoluțiunea lui dedusă din fapte posteriore.

Având în vedere că dacă legea în genere, prin dispozițiile art. 1191 c. civ., regulează ca convențiile dintre părți să fie constatate în formă scrisă, aceasta a făcut-o

din spirit de protecțiune pentru părți și de aceea textul în chestiune, pentru acest motiv special de ocrotire al părților care a inspirat pe legiuitor, rămâne strein în relațiunile dintre părți cu terții; că abstracție făcând de aceste considerațiuni relative la proba testimonială, mărturisirea rezilieri invocată de Dimitrescu, reese și din acte scrise și anume din contractul de arendare a moșiei Pârlita, intervenit între Simionescu-Râmnicănu și Gh. Anghelescu, autenticat de Tribunalul Teleorman sub No. 9597 din 18 Iulie 1911, la o dată anterioară acțiunii în anulare a Conților de Roma. În adevăr acest contract cuprinde o clauză care prevede că, în caz de reziliere a contractului de arendare a aceleiaș moșii intervenit între Simionescu Râmnicănu și Dimitrescu, noul subarendaș al moșiei, va intra pe moșie chiar de la data rezilieri, în aceleiaș condițiuni de arendere prevăzute în contractul său, cu singura modificare a termenului care se va spori cu anii dela rezilierea în chestiune până la 23 Aprilie 1915, de când devine lucrător acest din urmă contract. Iată deci o stipulațiune care echivalează cel puțin cu un început de probă scrisă cuprinsă într'un act autentic purtând o dată anterioară acțiunii conților de Roma, destinată a anticipa termeeul contractului de arendare cu Anghelescu, pentru periodul de timp de la 23 Aprilie 1913—1915, sub condiția rezilieri contractului de arendare cu Dimitrescu, anunțată pentru prima oară prin acel contract. Ori, Dimitrescu prin proba cu martori cerută, ca și prin scrisoarea lui Simionescu-Râmnicănu, exhibată de acelaș apelant, tinde a complectă proba tocmai în acest punct și că în baza stipulațiunii din contractul autentic de arendare dintre Simionescu-Râmnicănu și Anghelescu, noul arendaș a intrat pe moșie cu această calitate, chiar de la această dată, așa că Dimitrescu nu se poate considera trustar dacă a luat cu arendă dela această dată înainte moșia Viziru; că întrucât Curtea, chiar din clauzele contractului de arendare a lui Anghelescu, poate trage elemente de convingere cu privire la intențiunea lui Simionescu-Râmnicănu, mărturisită în modul arătat, de a rezilia de acord cu Dimitrescu, contractul acestuia din urmă, proba cu martori încuviințată în cauză nu are alt scop decât de a se verifică și în fapt dacă această reziliere a avut loc în realitate la data pretinsă.

Având în vedere, pe de altă parte, că obiectul litigiului fiind anularea contractului de arendă a moșiei Viziru pe motivul de călcare a legii trusturilor care e de ordine publică, e cert că apelanții Conți de Roma pot dovedi prin toate mijloacele de probațiune, deci și prin martori și prezumțiuni, că pretinsa reziliere nu s'a produs; că față de contestațiunea ridicată de numiții asupra acestui punct, apelantul Dimitrescu e și el în drept de a uză, pe cale de apărare, de aceleiaș dovezi, pentru că sistemul de probațiune nu se poate modifică după atitudinea părților în proces, fără a se atinge principiul de reciprocitate înaintea justiției a ambelor părți litigante, sub raportul administrării dovezilor, dovezi permise în modul cel mai larg de lege ori de câteori se invoacă o fraudă la ei; că fiind neîndoios că atât după dreptul comun cât și după legea trusturilor care nu prevede o dispoziție contrarie în această privință, proba cu martori e perfect admisibilă, cu drept temei a fost încuviințată de Curte și ca atare cată a se respinge ca neîntemeiată cererea de a se reveni asupra ei.

Pentru aceste motive redactate de d-l consilier C. Botez, Curtea respinge, etc.

(ss) Al. Bârsescu. N. Dimitrescu, Corneliu Botez.

NOTA. — Prin decizia No. 69/915 Curtea de

Galați, în urma administrării probei testimoniale al cărui rezultat, în fapt a fost favorabil întimaților, a respins apelul Conților de Roma și asupra ultimului punct de drept rămas nerezolvat. Această decizie relativ la celelalte puncte de drept fiind o recapitulare a temeiurilor juridice cuprinse în jurnalele date mai sus, a fost inutil s'o mai reproducem.

Afacerea este pendinte înaintea Inaltei Curți de casație. Așteptăm rezultatul acestei înalte instanțe pentru a da și soluțiile ei.

Mai adăugăm că această afacere este dedusă contra Contelui Robert de Roma și arendașilor săi și pe cale penală.

La timp vom da și deciziunile ce se vor pronunța și pe această cale.

ISCOD.

Curtea de casație din Franța

— Audiența din 11 Iunie 912. —

Mărturisire judiciară — Declarație făcută în justiție. — Puterea judecătorilor fondului. — Art. 1356 C. civil fr. (1206 C. civil român).

Mărturisirea judiciară fiind o declarație făcută în justiție de către una din părți, judecătorii fondului sunt în drept a fixa înțelesul acestei declarații, de câteori acest înțeles este contestat.

(Din Sirey. 1912, I, p. 576).

OBSERVAȚIE. — Doctrina și jurisprudența sunt constante asupra acestui punct. Vezi Répert. Sirey, v° Aveu, 295; Pand. fr., eod v°, 230 și autoritățile citate acolo; *Idem*, Cas. fr. Sirey, 87. I. 153. Vezi și D. Alexandresco, tom. VII, p. 334.

(N. R.)

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE *)

CASATIE S. I

Recurentul Ministerul Domeniilor prin d-l avocat G. Netter.
Intimatul Pr. I. Bașnuta prin d-l avocat Dragomirescu.

Apel. — Termen. — Ce lege se aplică? Acea în vigoare în momentul pronunțării hotărârii. — Art. 43 al legii jud. de ocoale din 1894; Art. 92 al aceleiași legi din 1896.

Dreptul de apel în contra unei hotărâri nefiind o simplă chestiune de procedură și luând naștere în momentul pronunțării acelei hotărâri, legea după care trebuie să se reguleze acel drept și termenile a căror expirare atrag decăderea din dreptul de apel, care constituie un drept dobândit, este legea care există în momentul pronunțării hotărârii atacată cu apel, iar nu acea care, în urma pronunțării hotărârii, a putut să schimbe data de când începe să curgă termenul de apel. (Cas. s. I, decizia 423 din 23 Iunie 1915, prin care s'a casat sentința civilă a trib. Putna s. I, No. 261/914).

CASATIE S. II

Recurentul d-l Procuror general de pe lângă C. apel din București, în cauza lui Elian Stănculescu.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

*** Inșelăciune. — Trimiterea prin poștă a unei scrisori de valoare, conținând niște hârtie albă. — Manopera întrebuintată de debitor față de creditor. — Neatingerea scopului urmărit. — Dacă delictul este consumat. — Art. 332 și 333 c. penal.**

1. Pentru a se ști dacă o infracțiune este consumată sau dacă nu e decât o tentativă ori o infracțiune săvârșită dar neizbucită, trebuie să se examineze, nu dacă autorul și-a atins scopul propus, ci numai dacă faptul imputat reunește toate condițiunile cerute de lege pentru existența acelei infracțiuni. (Cas. s. II, decizia penală 1213 din 4 Mai 1915, prin s'a casat decizia C. de apel Buc. s. III No. 22/915).

*) Cele însemnate cu * steluță vor fi publicate în extenso în numerele viitoare.

Recurentul Roman Badea, lipsă.

Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Acțiune publică. — Impăcarea părților. — Dacă se poate invoca pe cale de contestație la executare. — Judecatorie de ocol. — Propunerea păcii. — Neaplicare la tribunal. — Art. 81 l. j. p.

2. a) Impăcarea părților care atrage după sine stingerea acțiunii publice este un motiv de fond care urmează a fi propus la judecata în fond a procesului, iar nu pe calea contestațiunii la executare.

b) Dispozițiunea art. 81 din legea judecătorilor de ocoale nu se aplică la tribunale, ci numai la judecătoriile de ocoale. (Cas. s. II, decizia penală 1161 din 28 Aprilie 1915, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței trib. Brăila s. I No. 57/915).

CASATIE S. III

Recurentul G. G. Isvoranu prin d-l avocat P. P. Poni.

Intimata Hortansa Danielescu prin d-l avocat Panaite Georgescu.

Acțiune cambială. — Cambie emisă în alb. — Dacă acest fapt se poate dovedi cu martori. — Art. 349 c. comercial.

Proba cu martori nu este admisibilă spre a se dovedi în cursul judecării unei acțiuni cambiale lipsa unor condițiuni esențiale, pentru validitatea acestor acțiuni (în speță că cambia fusese emisă în alb). (Cas. s. III, decizia 441, din 11 Septembrie 1915, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței trib. Putna s. II, No. 30/915).

În ultimul moment am primit o dare de seamă asupra importantei lucrări apărute zilele acestea:

Dreptul Constituțional, (ed. III, de savantul profesor și fost Ministru d-l C. G. Dissescu (un volum mare cuprinzând 904 pag., prețul 20 lei) și o altă dare de seamă asupra ed. II-a ce va apare zilele acestea: **Prezidentul Tribunalului în legislația română**, de d-l V. Tătaru, distinsul președinte al Curții de apel din Galați.

Ambelor dări de seamă le vom face loc în numerele viitoare.